

Ouderengeneeskunde

Fronto-temporale dementie (FTD)

Contactgegevens ziekenhuizen van Alrijne

Leiden

Houtlaan 55
2334 CK Leiden
071 582 8282

Leiderdorp

Simon Smitweg 1
2353 GA Leiderdorp
071 582 8282

Alphen aan den Rijn

Meteoorlaan 4
2402 WC Alphen aan den Rijn
071 582 8282

Fronto-temporale dementie (FTD) komt vaak voor bij jongere mensen. Eerst merk je veranderingen in het gedrag. Ook kunnen er problemen ontstaan met taal en praten.

FTD ontstaat doordat hersencellen afsterven. Dit gebeurt in de frontaalkwab (het gebied voor gedrag) en de temporaalkwab (het gebied voor taal).

Wat is fronto-temporale dementie?

Fronto-temporale dementie is een vorm van dementie.

Opvallend is dat deze ziekte vaak al op jonge leeftijd begint. De meeste mensen die FTD krijgen zijn tussen de 40 en 60 jaar.

Bij jonge mensen is FTD de meest voorkomende vorm van dementie, na de ziekte van Alzheimer.

Verschijnselen

De eerste verschijnselen hangen af van de plaats in de hersenen die beschadigd raakt.

Grote veranderingen in gedrag, taal en bewegen kunnen komen door FTD.

Problemen met het geheugen ontstaan vaak pas later.

Soorten FTD

Er zijn 3 soorten (= varianten) fronto-temporale dementie.

De eerste klachten die iemand heeft, bepalen om welke soort het gaat:

- **De gedragsvariant:** Mensen met deze vorm van FTD veranderen erg in hun gedrag, persoonlijkheid en emoties. Ook kunnen zij anders omgaan met situaties. Artsen noemen deze gedragsvariant vaak de ziekte van Pick.
- **De taalvariant:** Mensen met deze vorm van FTD krijgen problemen met taal. Ze hebben bijvoorbeeld moeite met praten, begrijpen, lezen en schrijven. Dit heet primair progressieve afasie of semantische dementie.
- **De bewegings-variant:** Mensen met deze vorm van FTD krijgen problemen met bewegen. Ze kunnen bijvoorbeeld:
 - gaan trillen,
 - gaan moeilijker lopen,
 - vaak vallen
 - en krijgen problemen met het goed sturen van hun bewegingen (= coördinatie).

Fronto-temporale dementie, hoe gaat het verder (= verloop)?

Het verloop van FTD is niet te voorspellen.

Sommige mensen gaan snel achteruit. Bij anderen gaat dit langzamer.

In het begin zijn er vooral veranderingen in sociaal gedrag: hoe iemand met anderen omgaat. Hier merk je steeds meer van.

In de laatste fases van de ziekte hebben mensen verschijnselen van alle 3 varianten van FTD.

Levensverwachting bij fronto-temporale dementie

Mensen met FTD leven gemiddeld nog 6 tot 8 jaar na de diagnose.

Veel mensen overlijden aan een longontsteking. Dit komt doordat zij problemen met slikken krijgen als

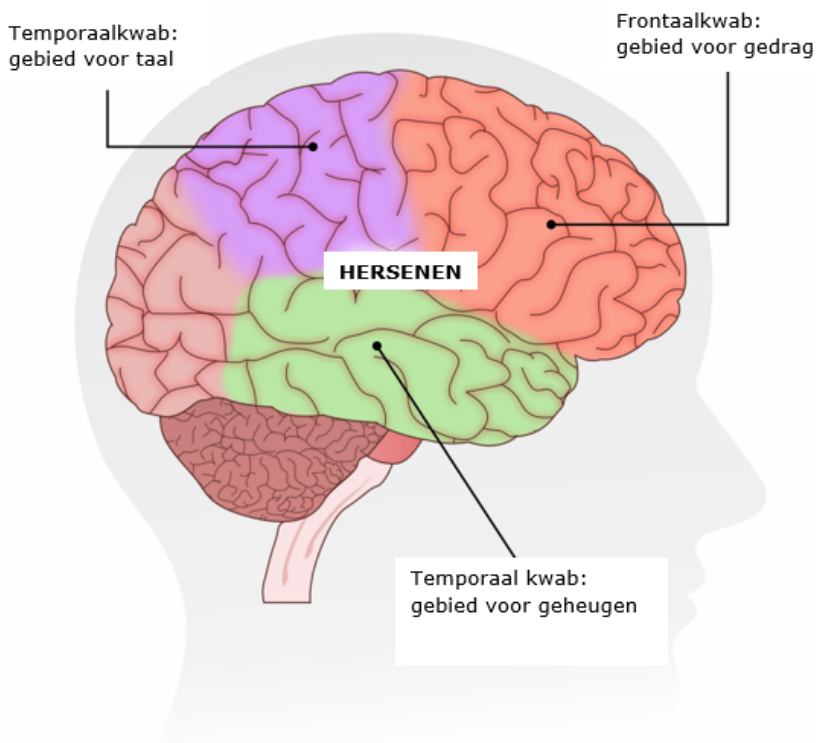
het deel van de hersenen voor bewegen beschadigt.

Plek in de hersenen bij FTD

De frontaalkwab is het deel van de hersenen achter het voorhoofd. Dit deel regelt ons gedrag. Met dit hersendeel maken we keuzes en plannen. Ook regelt het onze bewegingen (= coördinatie). We beoordelen met de frontaalkwab of ons geplande gedrag past bij onze normen en waarden.

De temporaalkwab ligt aan de zijkant van de hersenen, bij de slaap. Dit deel speelt ook een rol bij ons gedrag. Het is vooral belangrijk voor taal en spraak. Bij fronto-temporale dementie sterven hersencellen af in de frontaalkwab én in de temporaalkwab.

Fronto-temporale dementie

Afbeelding: de hersenen (zijkant)

Erfelijke (overdraagbare) vormen van FTD

Bij 25 - 40 van de 100 mensen is fronto-temporale dementie erfelijk (overdraagbaar). Dit komt door een afwijkend gen. Hierdoor werkt het tau-eiwit (transporteur van stoffen in de hersencellen) niet goed meer. Daardoor sterft de hersencel af.

Tot slot

Wat neemt u mee?

- uw (geldige) identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs);

- uw medicatie-overzicht. Dat is een lijst met de medicijnen die u nu gebruikt. U haalt deze lijst bij uw apotheek.

Heeft u een andere zorgverzekering of een andere huisarts? Of bent u verhuisd? Geef dit dan door. Dat kan bij de registratiebalie in de hal van het ziekenhuis.

Zorgt u ervoor dat u op tijd bent voor uw afspraak? Kunt u onverwacht niet komen? Geeft u dit dan zo snel mogelijk aan ons door. Dan maken we een nieuwe afspraak met u.

Vragen

Heeft u nog vragen? Stelt u deze dan aan de behandelend arts via de polikliniek Ouderengeneeskunde.

Contact

De polikliniek Ouderengeneeskunde (alle locaties) is van maandag tot en met vrijdag te bereiken van 08.30 - 12.00 en van 13.30 - 15.30 uur. Ons telefoonnummer is 071 517 8693.